

NOVÁ DATA O SVRCHNOKŘÍDOVÉ SEDIMENTACI U BRÁZDIMI (STŘEDNÍ ČECHY)

New data on the Late Cretaceous sedimentation near Brázdím (central Bohemia)

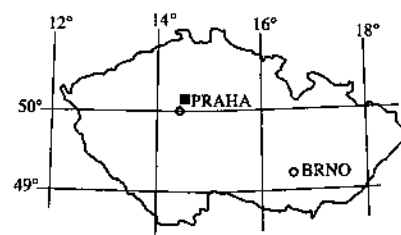
JIRÍ ŽÍTT¹ - ČESTMÍR NEKOVAŘÍK² - LENKA HRADECKÁ²¹Geologický ústav AV ČR, Rozvojová 135, 165 00 Praha 6²Český geologický ústav, Klárov 131/3, 118 21 Praha 1

12-24 Praha

Key words: Sedimentation, Sandstones, Conglomerates, Iron enrichment, Glauconite, Phosphates, Upper-Cenomanian, Lower Turonian, Bohemian Cretaceous Basin

Ve výkopech pro plynovod sv. až jv. od Brázdími na Brandýsku byly v roce 1998 studovány zajímavé reliktky křídových sedimentů, spočívající na svrchnoproterozoickém podloží a překryté kvartérními sprašovými hlínami a sprašemi.

Trasa plynovodu byla vedena napříč přes část předkřídové, jz.-sv. směrem protažené elevační zóny, táhnoucí se sem ze sv. okraje Prahy a přes Kuchyňku u Brázdími a Černou skálu u Brandýsa nad Labem a pokračující až k Labi. Z této oblasti byla pokřídovou denudací valná většina křídových sedimentů snesena. I přesto, že zbytky křídových sedimentů odkryté výkopy pro plynovod byly značně narušeny kvartérními destruktivními procesy, bylo možno zhruba rekonstruovat sled i tvar křídových sedimentárních těles. Křídové sedimenty byly zastiženy hlavně na s. svazích dvou exhumovaných elevací, vzájemně oddělených mělkou depresí. Nejstarší sedimentární těleso je bezpochyby tvořeno křemennými pískovci, s lokálními bazálními depozity konglomerátu a obohacením karbonátovou složkou s marinní makrofaunou (dobře stratifikované vápnité pískovce s valouny), výše s vývojem lavicovitých glaukonitických poloh či čoček. Konglomerát a vápnitý pískovec s faunou je lokálně slabě až velmi intenzivně cementován sloučeninami Fe³⁺ (hnědočervené až černé masivní horniny). Pískovce a celý komplex s nimi spjatých facií interpretujeme jako korycanské vrstvy (viz ŽÍTT - NEKOVAŘÍK - HRADECKÁ, v tisku). Jejich stáří není paleontologicky datováno, avšak nejpravděpodobněji jde o svrchní cenoman. Pískovcové těleso bylo na počátku spodního turonu nejspí-

še zčásti erodováno a v depresní zóně mořského dna (mezi oběma elevacemi), poté sedimentovaly intenzivně zelené glaukonitické, slabě písčité slíny s hojnými vápnitými až silně fosfátickými konkréscemi. Zachovalý křídový vrstevní sled je završen žlutavými slínami s ostrou spodní hranicí. Jak glaukonitické, tak žlutavé slíny (bělohorské souvrství; zachovalá mocnost obou litologických jednotek nepřesahuje 1,5 m) náležejí spodnoturonské zóně *Helvetoglobotruncana helvetica*, žlutavé slíny pak nejvyšší části této zóny, odpovídající nejvyššímu spodnímu turonu. Litologický vývoj a specifické rysy hrubě klastické složky sedimentů poskytly další významná data, jejichž vyhodnocení bude předmětem dalšího studia.

Literatura

ŽÍTT, J. - NEKOVAŘÍK, Č. - HRADECKÁ, L. (v tisku): Křídové reliktky na proterozoiku západně od Brandýsa nad Labem. - Zpr. Stud. Okres. Muz. Praha-východ. Brandýs nad Labem - Stará Boleslav.